

RUILWAARDE.

„Die Skakel”. Dit is die amptelike orgaan van die Spoorbond, ’n vereniging van Afrikaanssprekendes wat in diens van die spoorweë staan. Die Augustus-uitgawe noem die groei van die Spoorbond „fenominaal”, en sê: „Elke dag word dit duideliker dat Die Spoorbond eerlank nie alleen die sterkste Spoorweg-personeelvereniging nie, maar ook die magtigste vakorganisasie gaan word wat Suid-Afrika nog ooit gesien het. Volgens die syfers wat ons ontleed het, sluit daar gemiddeld elke 15 minute ’n nuwe lid by die Bond aan... Bykans elkeen wat ons teëkom is met moed besiel en as die mate van geesdrif so aanhou toeneem sal die Bond aan die end van die jaar naby 30,000 lede tel... hoe meer lede saamstaan, des te meer sal ons die volk van Suid-Afrika oortuig dat Die Spoorbond ’n onontbeerlike skakel is in die bestending van ons geestesgoedere en die ekonomiese opheffing van ’n sinkende Afrikaner-nasie.” Die Spoorbond het dus ’n hoër doel as net die van ’n vak-unie te wees, en elke Afrikaner behoort dankbaar te wees vir die pragtige arbeid van die bond. Hulle orgaan toon ook aan dat hulle meer as net ekonomiese ideale het. Die blad word goed gereedigeer; die drukwerk is mooi; die inhoud baie gevarieer en nie te swaar op die hand nie. In die Augustus-uitgawe lees ons ook dat die Spoorbond hom besonder beywer vir die insameling van fondse vir die P.U.K.-boufonds. Daar word „’n dringende beroep op lede” gedoen om genoegsame ondersteuning te gee „om te betaal vir ’n volle kamer in die voorgestelde gebou, waarin daar dan ’n plaat aangebring en waarop die woord „Spoorbond” ingegraveer sal word. So iets sal as monument vir die nageslag dien en

ongetwyfeld ’n groot prestasie vir ons volk wees.” Ons hoed af vir die Spoorwegpersoneel wat aan „Die Spoorbond” behoort!

* * *

„Calvinistich Weekblad”. Ons het vroeër van hierdie tydskrif die eerste drie „Proefnummers” ontvang, en daarna is die toesending daarvan blykbaar deur ’n misverstand nie volgehou nie. Nou egter ontvang ons weer gereeld die blad as ruilnommer, en wel vanaf 17 Juli 1936. Dit is nie ’n orgaan van een of ander vereniging of bond nie, maar ’n weekblad gewy aan die bevordering van die Calvinisme. Dit staan onder redaksie van Dr. C. Bouma, Prof. Dr. A. Sizoo, Dr. C. Tazelaar, Prof. Dr. J. Waterink. Die uitgawe en administrasie word behartig deur Naamlooze Vennootschap W. D. Meinema, Delft. Die abonnementsprys per half jaar by vooruitbetaling is vir die buiteland 3.75 gulden. Die inhoud is baie gevarieer: teologies, kerklik, opvoedkundig, geskiedkundig, ekonomies, natuurwetenskaplik, letterkundig, staatkundig. Dit het vier interessante vaste rubrieke: „Uit de Pers”, „Politiek Overzicht”, „Van het Wereldgebeuren”, „Weekindrukken”; dit bevat ook dam- en skaakrubrieke, asook ’n „Kerknieuws”. In die uitgawe van 17 Juli begin Ds. P. Prins ’n netjiese reeks artikels oor „Inzinking of Opbloei” met die ondertitel „Efeze of Thyatire?”. Die rubriek oor „Literatuur” onder leiding van Dr. C. Tazelaar, en die oor „Vragen over Opvoeding” onder leiding van Prof. Dr. J. Waterink is nie alleen aktueel nie maar ook baie lesenswaard.

* * *

Onderwys en Opvoeding. Die vermaaklikste gebeurtenis in die S.A. onderwyswêreld vir die afgelope

paar maande was die verskyning op die toneel van 'n Skotse, ultra-moderne skoolmeester en skrywer van ligte onderwysliteratuur, meer komediant as akteur, in die persoon van ene A. S. Neill. Hy is deur sommige met meer ywer as oorleg begroet as 'n opvoedkundige van wêreldnaam, waaroor niemand seker meer verras was as hy self nie, want in sy eie „eilande” word maar min notisie van hom geneem, selfs mense van „die nuwe opvoeding” het min tyd vir sy idees en praktyke. Onder die „begroeters” moet ons veral noem „The Transvaal Teachers' Association” en die hoofredakteur van sy orgaan „Transvaal Education News”, die voorsitter van die Federale Raad van Onderwysersverenigings in S.A., en Kroonstad in die Oranje-Vrystaat wat Neill uitgenooi het om 'n afdeling van sy „beroemde” skool aldaar te stig, en talle van onderwysers wat verre afstande afgejaag het om hom te hoor en stadiger dieselfde pad terug gegaan het met die wete: „Vir die persone wat sy boeke gelees het, het hy nie veels nuuts gesê nie.” Daar is egter ook baie mense wat hom glad nie begroet het nie. Daar is eerstens die groep predikante van Bloemfontein wat 'n kragtige getuienis teen hom ingebring het. Hul aanklag teen hom lui as volg: „(a) Sy naakte ateïsme, (b) sy bespotting van Christus, (c) sy oppervlakkige beskouing van die sonde, (d) sy veroordeling van alle kennis en gesag behalwe sy eie, (e) sy verontwaardiging van die kind deur hom toe te laat om te rook, te vloek en selfs saam met hom te steel, (f) sy heidense opvatting van die huwelik, (g) sy gebruik van bekende terme met 'n eie verdraaide betekenis.” Daar is tweedens die universitêre inrigtings te Stellenbosch en Potchefstroom, wat geweier het om hul kateders vir hom oop te stel; derdens die hoofredakteur van „Die Gereformeerde

Vaandel”, wat in die Augustus-uitgawe homself as volg uitlaat: „Van harte vertrou ons dat die gesonde verstand en Christelike gewete van ons bevolking kragtig sal reageer teen sy dwase leer”; vierdens Dr. J. de W. Keyter van die U.K.O.V.S., wat in „Die Volksblad” onder datum 19 Aug. wys op die opvoedkundige kettery van Neill, en sê dat daar in sy hele toespraak net 'n paar koringkorreltjies uit die groot hoop kaf te haal is, en dat „die res van sy toespraak bestaan uit 'n mengmoes van losse, leë en daarby erg eensydige en soms teenstrydige bewerings en anekdootjies”; vierdens die Kaapse Provinsiale Administrasie, wat die kroon op alles gesit het deur van Neill 'n vermaaklikheidsbelasting te eis. Die hoofredakteur van „Die Christelike Skoolblad” is volgens die September-uitgawe in die saak 'n laodiseër: „Dit was uiters interessant om te sien hoe die man lyk wat teen alle moraal, verbod, begrip van sonde ens. optree. Dit is moontlik dat ons almal van hom verskil van opinie, maar dis nie vir een van ons moontlik om hom te verontagsaam nie. In elkeen van sy gegeneraliseerde bewerings sit 'n deeltjie van waarheid, en hy besit die gawe om die greintjie waarheid op so 'n oordrewe manier te sê dat ons noodsaak is om dit te voel en daarvoor na te dink . . . U kan net sowel sy „Problem Child” lees; moenie glo wat hy sê nie, maar dink na oor wat u doen.”

'n Besonder belangrike uitgawe is die Augustus-uitgawe van „Paedagogische Studiën”, wat uitsluitend gewy is aan die „aardrykskunde” as leervak. Vier goeie artikels vorm die inhoud: Prof. S. R. Steinmetz „De geographische wetenschappen aan de Universiteit”, J. Brummelkamp „De aardrykskunde bij het voortgezet onderwijs, inzonderheid op het Gymnasium”, J. P. Bakker „Het onderwijs in de natuurkundige

aardrijkskunde op de H.B.S.B. (5 j. c.)", P. A. Diels „Het aardrijkskunde-onderwijs in de lagere school”.

„Paedagogisch Tijdschrift voor het Christelijk Onderwijs” bring in sy uitgawes van Julie, Augustus—September 'n paar mooi studies.

In die Julie-uitgawe begin J. Waterink met 'n nuwe reeks artikels oor „Vragen van Beginsel” in die opvoeding, want „de studie van de paedagogiek is niet los te maken van de vraagstukken van beginsel.” In die Aug.—Sept.-uitgawe skryf J. Abels 'n artikel oor „De kweekschool en haar betekenis voor het Lager Onderwijs”, waarin hy bewys „dat de kweekschool heeft getoond, dat zij haar plaats met eere inneemt; dat het een instituut is, waar hard gewerkt wordt en gewerkt kan worden en dat zij èn in de schoolwereld èn in de maatschappij haar bestaansrecht heeft bewezen en verdiend.” Verder is daar in die uitgawe twee artikels oor „Arbeidschool”, die deur L. van der Zweep veral is van belang.

In „Die Kerkbode” van 22 Julie skryf P. A. Millard, gewese sekretaris van die Kaapse Onderwysdepartement, 'n informerende artikel oor „Godsdiensonderwys in die skole van Kaapland”. 'n Ordonnansie is in 1913 gepasseer waarin vasgelê is die ooreenkoms tussen die kerke en die Prov. Administrasie ten opsigte van godsdiensonderwys. Die ordonnansie bestaan uit twee skedules: (a) Kategismus en (b) 'n Rooster in Bybellesse.

Die eerste skedule het 'n dooie letter geword, want „die vernuftige woordstelling het vergoed die gebruik van die kategismus in ons skole uitgesluit, omdat in geen enkel geval die voorgeskrewe meerderheid van ouers daarom versoek het nie.” Al wat oorgebly het is die Rooster:

(a) Skole sal elke dag met die lees van 'n gedeelte uit die Bybel en die

opsê van die gebed van die Here geopen word; (b) Tot std. IV mag nie minder as 15 en nie meer as 30 minute per dag gegee word aan die godsdiensonderwys, bo std. IV net 'n halfuur gedurende twee dae per week, en bo std. VII geen onderrig nie. Inspekteurs van skole mag wel ondersoek of aan die bepalings van die wet voldoen word maar sal nie die kinders ondervra aangaande hul kennis van godsdienstige waarhede nie. Mnr. Millard beveel aan (a) 'n strengere uitvoering van die wet van 1913, en (b) 'n behoorlike voorsiening maak vir die opleiding van onderwysers wat later geroep sal word om die wet uit te voer.

* * *

Wysgerige Wetenskappe. Ek mag weer berig die verskyning van „Philosophia Reformata” (1 jaargang, 2e kwartaal 1936). Ook hierdie uitgawe is pragtig van uiterlik en van inhoud. Die redaksie is uitgebrei deur die byvoeging van dr. C. van Til van Philadelphia (V.S.A.). Dit bevat weer 'n swaarwigtige artikel van Dooyeweerd en wel oor „Het Tijdsprobleem en zijn antinomieën op het immanentiestandpunt,” 'n weergawe van 'n radio-toespraak oor „Erasmus” deur Vollenhoven, 'n interessante studie oor „Klassiek, Humaan, Cynisch” deur dr. K. J. Popma en 'n Duitse artikel van P. Jacobs oor „Luther.” Die artikel oor „Erasmus” is mooi en prinsipieel: die skrywer bespreek agtereenvolgens die agtergrond, die ontwikkeling en die betekenis van die wêreldbeskouing wat Erasmus aangehang het. Goeie, nie van ons standpunt geskrewe, studies oor „Erasmus” vind ons ook in „Het Kouter” (Juli) en in „Paedagogische Studiën” (Juli): die eerste deur P. Minderaer, Machiavelli en Erasmus”, die tweede deur J. H. Gunning „Desiderius Erasmus 27 Oct. 1466 (?) — 12 Juli 1536.”

In „Tydskrif vir Wetenskap en

Kuns" begin Dr. A. H. Murray 'n reeks artikels oor „Die wysbegeerte van prof. dr. H. G. Stoker." Ek het in 'n voorgaande uitgawe van „Koers" Dr. Murray beskuldig van onsaak-kundigheid omtrent die Calvinisme. Nou mag ek wel konstateer dat hy hier blyke toon van ernstige studie oor 'n Calvinistiese filosoof. As hy sy artikels afgesluit het, sal ek iets meer daarvoor meedeel.

In „Horizon" (Sept.) skryf Dr. G. K. Schoep 'n buitengewoon waardevolle studie oor „Weatherhead en zijn ‚Psychologie en Leven'”, waarin hy betoog „dat we onmogelijk accoord kunnen gaan met de plaats, die Weatherhead aan de psychologie wil geven in de relatie tusschen God en mensch.”

* * *

Sosiale Wetenskappe: Mooi is in „Tydskrif vir Wetenskap en Kuns" (Julie) die geskiedkundige studie van D. J. Pieterse oor „Die Konvensie van Londen" — dit getuig van deeglike bronne-studie en goeie deursig. Die „Joodse kwestie" hou nog die penne in beweging. In „Het Kouter" skryf H. Marsman 'n lang „Brief over de Joodsche Kwestie", terwyl W. Hovy in „Die Gereformeerde Vaandel" (Junie) sy „Jode Vraagstuk" afsluit, J. F. de Vos in „Die Kerkbode" (2 Sept.) „Die Joodse Vraagstuk in Suid-Afrika" en L. Rosenberg in „Die Kerkbode" (9 Sept.) „Die Joodse Christene in Pole en hulle ellende" bespreek. Van belang is ook die reeks artikels van Ds. S. J. van der Walt in „Die Kerkblad" (19 Aug. en v.v.) oor „Die kerk en die Armeblanke Vraagstuk". Interessant is die artikel van P. van Schilfgaarde oor „Opvattingen van Arbeid in de Geschiedenis" in „Het Kouter" (Juli), waar prinsipiël waardevoller is „The Labour Problem and Christian Fundamentals" deur Albertus Pieters in „The Calvin Forum" (Aug.), waarin ook

lesenswaard is „Protestant Principles and Social Reform" deur E. H. Horne. In die Julie-uitgawe van „The Calvin Forum" kom voor 'n baie mooi „Open Letter" oor „Is our Government promoting Paganism?"

* * *

Taal- en Letterkunde: In „Tydskrif vir Wetenskap en Kuns" (Julie) is daar 'n „Verdere Bydrae tot die geskiedenis van die Afrikaanse woordeskat" deur J. du P. Scholtz, iets origineels. „Die Soeklig" (Sept.) bevat die inougurele rede van Prof. Dr. M. S. B. Kritzinger van die Pretoriase Universiteit oor „Afrikaanse en Nederlandse Letterkunde as studievak aan die Univ. van Pretoria". In „Horizon" (Juli) vervolg Dr. J. Veldkamp sy uiters belangrike studies oor „Geestelike stroomingen in die moderne literatuur" en behandel die keer „De dieptepsychologie en de literatuur". Prof. J. G. Van den Bosch skryf in „The Calvin Forum" (Aug.) iets oor „Humanism in Literature" wat 'n mens gerus kan lees en ver-teer.

* * *

Kerklik en godsdienstig. Die „sendingsprobleem" bly nog steeds in ons S.A. kerklike en godsdienstige organe die aandag geniet: Hieroor vind ons in „Die Gereformeerde Vaandel" (Junie, Julie, Aug.) onder die titel „Die animistiese wêreldbeskouing" as aanknopingspunt vir sendingwerk" deur Ds. T. C. B. Stofberg uiteensettings wat 'n mens laat dink. Godsdienstige strominge en persone word ook breedvoerig bespreek. So vind ons artikels oor „Die konsekwensies van Modernisme" deur A. H. M. Koornhof in „Die Geref. Vaandel" (Julie), „Die Konsekwensies van die Metodisme" deur A. H. M. Koornhof in „Die Geref. Vaandel" (Aug.), „Militant Methodism" deur R. L. Smith in „Religious Digest" (Julie), „Religion and

Radicalism (a symposium)" in „Religious Digest" (Aug.), oor „Billy Sunday" 'n hele aantal artikels in „Religious Digest" (Aug.) en oor „Stanley Jones" 'n sterk aanbeveling in „Die Kerkbode" (12 Aug.) 'n Gereformeerde „Bekommerde" ontpop homself in „Die Kerkblad" van 2 Sept. in die persoon van Ds. H. du Plessis wat die hoofredakteur van die blad beskuldig dat hy „'n nuwe rigting" ingeslaan het met sy inleidingsartikels oor „Die Staat waarvan ons burgers is", waarop die redakteur in die uitgawe van 16 Sept. begin antwoord. Dit word soms smalend gesê dat die seuns van predikante vir die verdoemenis en as niksnutse opgroei, maar in „Religious Digest" (Julie) lees ons iets anders: „Whether it is due to heredity or environment or to the will of God, the fact remains that the more children ministers have, the larger number of leaders we can count on in guiding our future national life", en dit op grond van statistiese ondersoekings van Havlock Ellis en S. S. Visker. In die Nederduits Geref. Kerk is daar nog steeds 'n groter wordende onenigheid oor die teologiese fakulteit aan die Univ. van Pretoria. In „Die Geref. Vaandel" (Aug.) skryf Prof. D. Lategan afkeurend oor die „Teologiese Opleiding in Transvaal", waarop Ds. W. Nicol, Transvaalse Moderator, in die openbare pers skerp gereageer het. In „Die Geref. Vaandel" sowel as in „Die Kerkbode" word allerlei voorbereidende skryfwerk gedoen in verband met die aanstaande, en uiters gewichtige, Kaapse Sinode, waarop fundamentele vraagstukke wat die kerk vir die laaste tiental jare geskok het weer op die lappe sal kom, en in besonder die stryd tussen Calvinisme en Modernisme in die kerk.

J. Chr. C.

(Vervolg van bls. 35.)

kinders van 14 tot 16 jaar en in standerds 7 tot 8 of 9. Die bedoeling is dan dat vir ouer kinders gebruik sal word „The Heidelberg Catechism" met Rev. H. Beets se „Students' Compendium of the Heidelberg Catechism." Die plan van die boekies is dus min of meer soos die van die reeks katkisasieboekies uitgegee deur die Adm. Buro van die Geref. Kerk in Suid-Afrika en opgestel deur 'n spesiale Sinodale Kommissie. Die boekies is netjies uitgevoer en getrou aan die Calvinistiese leer: die formaat is handig, die band slap, en verskillende kleure word gebruik om hulle te onderskei. Die pryse is laag, sowat 8d. tot 10d. stuk.

Die tweede is 'n reeks van vyf boekies oor Bybelse Geskiedenis deur Rev. J. E. Kruizenga: (1) Stories about Jesus, a first book in Catechism, (2) Stories about Jesus' Church, a second book in Catechism for the primary age; (3) Old Testament Bible stories: first book, (4) Stories from Hebrew History: a second catechetical book, en (5) Studies in the History of Israel and Judah, a third catechetical book for Juniors. Die boekies bevat ook „Suggestions how to use the Books". Die boekies is goed saamgestel, die vertelling is eenvoudig, passend en pakkend; die formaat is handig, die band slap en ook gekleur vir onderskeidingsdoeleindes. Die pryse is ook laag, weer sowat 8d. tot 10d.

Die boekies het vir ons in Suid-Afrika nogal groot aktuele waarde. Hulle vorm vir ons Afrikaanssprekendes 'n goeie bron vir raadpleging van die Engelse terminologie. Verder is daar reeds onder ons Calvinistiese gesinne met 'n dubbele huistaal en vir hulle sal die boekies 'n seën wees, omdat die Engelse boekies wat ons van Engeland kry nie gereformeerd georiënteer en opgestel is nie.

J. Chr. C.